

ПРОБЛЕМА КІБЕРБЕЗПЕКИ ЯК СКЛАДОВОЇ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ ЛЮДИНИ

Ігор ДІДУР

Вінницький національний технічний університет

Чи не найголовніше завдання сучасної держави – гарантування кібербезпеки особистості, яка характеризується захищеністю психіки і свідомості від небезпечних інформаційних впливів: маніпулювання, дезінформування [1]. Нині наше суспільство зазнає впливу від ЗМІ (зокрема їх інформаційнопропагандистської спрямованості), комп'ютерних мереж, програмних засобів розповсюдження, реклами тощо [2, 3]. Нажаль, жодна з наведених сфер впливу на людину не можлива без шкоди її психологічному здоров'ю. Інформаційнопсихологічна безпека особистості (у вузькому розумінні) – це стан захищеності психіки людини від негативного впливу, який здійснюється шляхом упровадження деструктивної інформації у свідомість і (або) у підсвідомість людини, що приводить до неадекватного сприйняття нею реальності [4].

ЗМІ найбільш ефективні для здійснення інформаційно-психологічного впливу на великі маси людей, що дозволяє розглядати їх як складову частину стратегічних сил інформаційної війни. Найнебезпечнішою рисою засобів масової інформації, як вважають багато фахівців, є здатність подавати інформацію таким чином, щоб за видимою об'єктивністю у великої маси людей формувалася віртуальна картина реальності. Однак, як тільки людина починає сумніватися у віртуальній картині світу, ефективність інформаційно-психологічного впливу різко падає. Ці сумніви можуть бути підтримані технологіями контрпропаганди, також реалізованими за допомогою засобів масової інформації.

Соціальні мережі стали найпопулярнішою складовою сучасного Інтернету [5-12], яким у світі користуються нині понад 2 млрд. осіб. Більше 60% з них є активними користувачами інтерактивних сервісів Web 2.0. Зі 100 найбільш відвідуваних сайтів у світі 20 – це класичні соціальні мережі, ще 60 – тією чи іншою є соціалізованими. Сегменти соціальних мереж Facebook, Twitter, та інших на сьогодні є найменш застрахованими від негативних зовнішніх інформаційних впливів, і це особливо небезпечно в умовах інформаційно-психологічної війни, у які втягнута сьогодні наша держава. Небезпека пов'язана з низкою факторів.

Серед них:

- не адаптованість сучасної людини до зростаючих масивів навої інформації, різної за якістю, достовірністю і соціальною значущістю;
- непідготовленість переважної більшості учасників інформаційних обмінів у мережах у технологічному плані [13], відсутність навичок пошуку якісної інформації;
- надмірна ідеалізація спілкування в соціальних мережах (при низькій довірі до вітчизняних ЗМІ, політиків);
- відсутність знань про загрози, які несе із собою інформаційна війна, про збитки, яких вона може завдати державі і конкретній людині [14].

У зв'язку з цим, учасники обмінів можуть легко потрапляти під дію спеціальних маніпулятивних технологій, бойових технологій інформаційної війни. Особливо багато в соціальних мережах організовано груп на населення України. Подібні мережеві спільноти є одним з основних засобів організації масових політичних акцій, вуличних заворушень. Ще один маніпулятивний прийом в соціальних мережах пов'язаний із вливанням частини

інформації, яка змушує індивіда додумати певну подію, ситуацію потрібну для маніпулятора руслі.

У соціальних мережах, як у найбільш дворучному каналі спілкування, особливу небезпеку становлять сугестивні впливи. Ще зовсім нещодавно сугестія (навіювання) розглядалася у двох вимірах. По-перше, як психічний вплив однієї людини на іншу, унаслідок якого у людини-об'єкта навіювання в супереч її волі та свідомості виникають певні уявлення, судження, вчинки. І по-друге, під цим поняттям розуміється психічний вплив на людину, яка перебуває в стані гіпнозу [15].

Однак на сьогодні, з розвитком інформаційних технологій, наведене формування не можна вважати вичерпним. Третім компонентом цього визначення, очевидно, треба вважати вплив сучасних, насамперед електронних, інформаційних технологій на свідомість людини.

Отже, вплив несвідомої інформації на людину зараз є дуже актуальною проблемою суспільства. Щоб уникнути інформаційної війни, необхідно збільшити рівень кібербезпеки, підготовлювати людей з раннього віку. Зокрема, навчитися: адаптуватися до зростаючих обсягів інформації; шукати правдиву інформацію; надавати перевагу живому спілкуванню, а не через соціальні мережі; критично відноситися до інформації, що була отримана від недостовірних джерел.

ЛІТЕРАТУРА

1. Kazachiner O., Boychuk Y., Halii A. Theoretical foundations of pedagogy and education. International Science Group, 2022.
2. Березюк О.В., Лемешев М.С. Безпека життєдіяльності: навчальний посібник. Вінниця: ВНТУ, 2011. 204 с.
3. Kazachiner O. Theoretical and scientific foundations of pedagogy and education / O. Kazachiner, Y. Boychuk. – International Science Group, 2022. – 476 p
4. Березюк О.В., Лемешев М.С., Заюков І.В., Королевська С.В. Безпека життєдіяльності: практикум. Вінниця: ВНТУ, 2017. 99 с.
5. Поліщук О. В. Методичні вказівки до самостійної та індивідуальної роботи з дисципліни «Цивільний захист та охорона праці в галузі архітектури та будівництва. Частина 1. Цивільний захист» для спеціальності 192 – «Будівництво та цивільна інженерія» / О. В. Поліщук, М. С. Лемешев, О. В. Березюк. – Вінниця : ВНТУ, 2017. – 37 с.
6. Лемешев М.С., Березюк О.В. Охорона праці. Підсумкова державна атестація спеціалістів, магістрів будівельних спеціальностей: навчальний посібник. Вінниця: ВНТУ, 2017. 110 с
7. Лемешев М.С., Березюк О.В. Основи охорони праці для фахівців менеджменту: навчальний посібник. – Вінниця: ВНТУ, 2009. – 206 с.
8. Березюк О.В., Лемешев М.С., Віштак І.В. Комп'ютерна програма для тестової перевірки рівня знань студентів // Інформатика, управління та штучний інтелект: тези наук.-техн. конф. студ., маг. та асп., 26-27 листопада 2014 р. Харків: НТУ «ХПІ», 2014. С. 7.
9. Березюк О.В., Лемешев М.С., Томчук М.А. Перспективи тестової комп'ютерної перевірки знань студентів із дисципліни "Безпека життєдіяльності" // Безпека життя і діяльності людини освіта, наука, практика: матер. 9-ї міжнар. наук.-метод. конф. Львів: ЛНУ, 2010. С. 217-218.
10. Березюк, О. В. "Методичні вказівки до опрацювання розділу "Охорона праці та безпека в надзвичайних ситуаціях" в дипломних проектах і роботах студентів спеціальностей, що пов'язані з функціональною електронікою, автоматизацією та управлінням." (2012).
11. Azarenkov V. Modern teaching methods in pedagogy and philology / V. Azarenkov et al. – Primedia eLaunch, 2023. – 580 p.
12. Beresjuk, O., et al. Theoretical and scientific foundations in research in Engineering. Vol. 1. International Science Group, 2022.
13. Bereziuk, O., et al. Cherepakha. "Features of studying the disciplines of the cycle of safety of life activity by future specialists-builders." Theoretical and scientific foundations of pedagogy and education: collective monograph. 5.2: 169–176. (2022).
14. Boiko T. et al. Theoretical foundations of engineering. Tasks and problems. Vol. 3. International Science Group. 2021. 485 p.
15. Korniylo I., Gnyp O., Lemeshev M. Scientific foundations in research in Engineering. 2022. 709 p.